

(først og fremmest interesseaspektet) og udfyldt med mere interessante eksempler.

Karen Marie Pagh Nielsen
Energiministeriet

Rune Premfors, *Policyanalys*, Lund: Studentlitteratur, 1989, 190 s.

Til en start kan det noteres, at der heller ikke på svensk findes nogen god oversættelse af de engelske termer policyanalyse, policyanalytiker osv.

Rune Premfors ambition har været at skrive en grundbog i policyanalyse, især beregnet for studerende på forvaltningslinjen på de svenske højskoler. Samtidig søger han at udvikle en personlig vision for området. Forfatteren knytter sig til den policyanalyse tradition, som opfatter det som målet at bidrage til løsning af policyproblemer. Han lægger vægt på en tværvideenskabelig og bred tilgang, hvor indsigt fra forskningen inden for flere videnskabelige discipliner forenes med erfaringer fra politisk-administrativ praksis. Hans grundsyn og vision er deltagerperspektivet (medborgeranalytikerens), hvor policyanalytikerens lader sig integrere i policyprocessen og stiller sig til rådighed for dem, der skal træffe politiske beslutninger med henblik på at gøre deres beslutninger så rationelle og etisk forsvarelige som muligt. Policyanalytikerens er altså ikke en neutral udenforstående ekspert, og policyanalysen er ifølge Premfors ideologiproduktion. Forfatterens tilgang adskiller sig altså fra den anden store analysetradition inden for området, hvor skellet mellem beslutninger og forskning og mellem beslutningstager og analytiker er mere distinkt. Her er tilknytningen til enkelte forskningsdiscipliner også mere fremtrædende, og målet er blandt andet at bidrage til teori- og metodeudvikling inden for området. For eksempel er policyanalysen blevet et væsentligt politologisk forskningsområde.

Premfors opdeler (under inspiration fra Douglas Torgersen) policyanalysen i tre ansigter med henblik på at karakterisere policyanalysens udvikling de sidste tiår. Han mener, at de i dag eksisterer side om side. Det *første ansigt* er den konventionelle analyse, som domineres af et overvejende positivtisk videnskabsyn, hvor policyanalysen drives ud fra det naturvidenskabelige ideal. Policyproblemers løsning kan ifølge dette deduceres ud fra rationelle overvejelser. Denne tradition har overvejende været domineret af kvantitative metoder. Policyanalysens *andet ansigt* opstod som en modreaktion mod det første, blandt andet ud fra en kritik af dettes legitimerende funktion. Det er præget af teorifjendtlighed, kritik af det positivistiske videnskabsideal og af hidtil anvendte metoder. Det *tredje ansigt* er først nu ved at udvikle sig. Det betoner policyanalytikerens deltagelse og ansvar for udførelsen af policyanalysen og -processen. Det tredje ansigt er forbundet med deltagerperspektivet, som Premfors ønsker at styrke, blandt andet ved en mere systematisk diskussion af etik og moral i forbindelse med policyanalysen. Han refererer her en etisk kodex (udarbejdet af Yehezkel Dror), som blandt

(først og fremmest interesseaspektet) og udfyldt med mere interessante eksempler.

Karen Marie Pagh Nielsen
Energiministeriet

Rune Premfors, *Policyanalys*, Lund: Studentlitteratur, 1989, 190 s.

Til en start kan det noteres, at der heller ikke på svensk findes nogen god oversættelse af de engelske termer policyanalyse, policyanalytiker osv.

Rune Premfors ambition har været at skrive en grundbog i policyanalyse, især beregnet for studerende på forvaltningslinjen på de svenske højskoler. Samtidig søger han at udvikle en personlig vision for området. Forfatteren knytter sig til den policyanalyse tradition, som opfatter det som målet at bidrage til løsning af policyproblemer. Han lægger vægt på en tværvideenskabelig og bred tilgang, hvor indsigt fra forskningen inden for flere videnskabelige discipliner forenes med erfaringer fra politisk-administrativ praksis. Hans grundsyn og vision er deltagerperspektivet (medborgeranalytiker), hvor policyanalytiker lader sig integrere i policyprocessen og stiller sig til rådighed for dem, der skal træffe politiske beslutninger med henblik på at gøre deres beslutninger så rationelle og etisk forsvarelige som muligt. Policyanalytiker er altså ikke en neutral udenforstående ekspert, og policyanalysen er ifølge Premfors ideologiproduktion. Forfatterens tilgang adskiller sig altså fra den anden store analysetradition inden for området, hvor skellet mellem beslutninger og forskning og mellem beslutningstager og analytiker er mere distinkt. Her er tilknytningen til enkelte forskningsdiscipliner også mere fremtrædende, og målet er blandt andet at bidrage til teori- og metodeudvikling inden for området. For eksempel er policyanalysen blevet et væsentligt politologisk forskningsområde.

Premfors opdeler (under inspiration fra Douglas Torgersen) policyanalysen i tre ansigter med henblik på at karakterisere policyanalysens udvikling de sidste tiår. Han mener, at de i dag eksisterer side om side. Det *første ansigt* er den konventionelle analyse, som domineres af et overvejende positivtisk videnskabssyn, hvor policyanalysen drives ud fra det naturvidenskabelige ideal. Policyproblemers løsning kan ifølge dette deduceres ud fra rationelle overvejelser. Denne tradition har overvejende været domineret af kvantitative metoder. Policyanalysens *andet ansigt* opstod som en modreaktion mod det første, blandt andet ud fra en kritik af dettes legitimerende funktion. Det er præget af teorifjendtlighed, kritik af det positivistiske videnskabsideal og af hidtil anvendte metoder. Det *tredje ansigt* er først nu ved at udvikle sig. Det betoner policanalytikerens deltagelse og ansvar for udførelsen af policyanalysen og -processen. Det tredje ansigt er forbundet med deltagerperspektivet, som Premfors ønsker at styrke, blandt andet ved en mere systematisk diskussion af etik og moral i forbindelse med policyanalysen. Han refererer her en etisk kodex (udarbejdet af Yehezkel Dror), som blandt

andet går ud på, at man skal klargøre sine værdipræmisser, ikke arbejde på et grundlag, der strider mod grundlæggende demokratiske og menneskelige rettigheder, og afvise opgaver, hvor der er grundlæggende værdimodsætninger mellem analytikeren og dem, der bestiller analysen. Endelig bør man undgå interessekonflikter.

Spørgsmålet er imidlertid, om etikken kan løse de problemer, der opstår som følge af, at policyanalytikeren uundgåeligt stilles over for problemer, der berører grundlæggende interessekonflikter mellem forskellige dele af befolkningen. Forfatteren gør opmærksom på, at der findes konfliktlinjer mellem offentligt og privat, mellem vækst og miljø og mellem mandligt og kvindeligt. Han fastholder imidlertid, at analytikeren bør fremhæve ét alternativ, men får ophævet medborgeranalytikerens dilemma i forhold til disse konfliktlinjer ved at betone evnen til at få borgerne selv til at analysere og påvirke den offentlige politik.

Premfors problematiserer – efter min mening korrekt – muligheden for, at policyanalysen i denne tradition kan udvikle sig til en samlet profession, således som det forsøges i USA, blandt andet i forlængelse af den eksplosionsagtige vækst, der har været der i uddannelsen af policyanalytikere. Dertil er gruppen for heterogen. I Sverige (og Danmark) kan man endnu mindre forestille sig et korps af professionelle rådgivere, der arbejder i forhold til den politiske beslutningsproces, fordi de politiske systemer ikke giver plads for større grupper af policyanalytikere, der arbejder autonomt i forhold til interesseorganisationer, politiske partier og offentlige myndigheder.

Bogen er velegnet som grundbog i denne policyanalysetradition, og den er meget klar i sin introduktion og gennemgang af beslutningsprocessens forskellige led. Fremstillingen af de forskellige approaches, metoder og teknikker kan imidlertid kun bruges til introduktion og er næppe anvendelig ved konkret anvendelse. Den kommenterede bibliografi til hvert afsnit og hvert trin i beslutningsprocessen er absolut et plus. Sine steder kan bogen forekomme lidt uoverskuelig på grund af gennemgangen af mange forskellige approaches og synspunkter, men det synes at være et problem, der kunne løses via overskrifter og typografi.

Anette Borchorst
Institut for Statskundskab

Cedric Sandford, Michael Godwin and Peter Hardwick with an appendix by David Collard, *Administrative and Compliance Costs of Taxation*, Bath: Fiscal Publications, 1989, 293 s., £ 40 (hardback).

Studiet af skatters fordelings- og allokeringsmæssige effekter er velkendt inden for den nationaløkonomiske videnskab. Derimod er der mærkeligt nok kun gennemført få og spredte analyser af omkostningerne ved selve det at drive skattesystemet. Allerede fordi University of Bath-økonomerne Sandford, Godwin og Hardwick's bog er et forsøg på at råde bod herpå, bør den vække interesse.